

ÅRSRAPPORT 2022

BYNS KVALITETSDEKLARATION

Uppdragsgivarna, våra samarbetspartners, företagen och de framtida yrkesarbetarna, ska känna respekt och trovärdighet i allt BYN förmedlar. Vi ska agera med kunskap, tydlighet och engagemang. Som serviceorganisation ska BYN leverera nytta för uppdragsgivarna.

BYNS VÄRDEGRUND

- Vi respekterar varje enskild människa oavsett kön och etnisk bakgrund
- Vi accepterar inte rasism, diskriminering eller trakasserier i någon form, varken i våra relationer med människor inom eller utanför BYN
- Vi arbetar för bra arbetarskydd, god arbetsmiljö och mångfald
- Vi följer och respekterar ingångna avtal och överenskommelser
- Vi arbetar aktivt mot svartarbete och ekonomisk brottslighet
- Vi agerar när någon utsätts för handlingar eller handlar i strid med BYNs värdegrund

2022 – NYA MÖJLIGHETER

I början på året befann vi oss fortfarande i stor osäkerhet hur pandemin skulle utvecklas och påverka BYNs verksamhet under året. Årets konferens för yrkeslärare ställdes om till en digital konferens med de utmaningar och begränsningar som det förde med sig men också möjligheter att nå ännu fler deltagare utan tillkommande kostnader. En av årets större aktiviteter var BYNs deltagande i Yrkes-SM i Växjö. Även detta event var i början på året osäkert om det kunde genomföras p.g.a. de restriktioner som den pågående pandemin orsakade. Yrkes-SM 2022 blev lyckat även om BYNs representation av antalet tävlings- och uppvisningsyrken var något färre jämfört med tidigare tävlingar.

Efter ett par osäkra år i pandemins spår är det glädjande att konstatera att efterfrågan på utbildade yrkesarbetare i bygg- och anläggningsbranschen var stor under hela året. Antalet levererade distansutbildningar till företagslärlingar och utfärdade yrkesbevis till de som genomfört sin kompletta utbildning var under 2022 tillbaka på de nivåer som rådde före pandemin.

Vi ser med tillförsikt fram emot ett nytt år men är också ödmjuka inför de utmaningar som kan följa i spåren av den konjunkturavmattning inom byggbranschen som vi såg komma i slutet av året.

BYNS NATIONELLA OCH REGIONALA ARBETE

Genom BYNs nationella och regionala arbete har det under flera år pågått en nära samverkan mellan skola och näringsliv. Detta är en viktig del för att förse branschen med välutbildad arbetskraft.

BYNs medverkan i Skolverkets nationella programråd för bygg- och anläggningsprogrammet och BYN-regionernas medverkan i gymnasieskolornas lokala programråd skapar de förutsättningar som behövs för en bra dialog och informationsutbyte mellan skola och näringsliv.

Genom samverkan i de lokala programråden skapas viktiga kontakter mellan skolan och företag i en region. Det syftar bland annat till att skapa en väl fungerande samverkan för att få fram bra praktikplatser (apl), i rätt omfattning, för eleverna under sin gymnasieutbildning. Många elever får genom sin praktik på ett företag också möjlighet till sin första lärlingsanställning, vilket i sin tur innebär att företagens kontakter med skolan utgör en viktig rekryteringsväg för att få välutbildade yrkesarbetare i framtiden.

Arbetet i Skolverkets nationella programråd präglas av övergripande arbete inom kvalitet, innehåll och utformning av bygg- och anläggningsprogrammet. Sedan ett par år tillbaka har Skolverket ett regeringsuppdrag att utarbeta ett förslag till en ämnesutformad gymnasieskola. En stor del av programrådsarbetet har under året ägnats åt att ge stöd till ett omfattande arbete med att skriva fram ämnesplaner till bygg- och anläggningsprogrammets samtliga inriktningar och yrkesutgångar.

Under året har även programrådet påbörjat ett arbete under temat en "Jämställd yrkesutbildning", som syftar till att ta fram åtgärder för att underlätta otraditionella studie- och yrkesval för blivande gymnasieelever. Målsättningen är att detta arbete ska bidra till att förbättra den ojämna könsfördelning som finns inom branschen.

En ny mandatperiod för ledamöterna i Skolverkets nationella programråd påbörjades i augusti 2022. BYNs representation i programrådet består av en representant från vardera av BYNs partsorganisationer samt BYNs kanslichef som representerar yrkesnämnden.

Ett nära samarbete mellan BYNs nationella kansli i Stockholm och landets 22 BYN-regioner utgör en viktig del för att BYNs övergripande arbete med kompetensförsörjning till bygg- och anläggningsbranschen ska fungera på ett så smidigt och effektivt sätt som möjligt. BYNs regionsrepresentanter arbetar med att ge stöd till skolor, lärlingar och företag i yrkesutbildningsfrågor. Könsfördelningen mellan regionsrepresentanterna var under året 25% kvinnor och 75% män.

BYNS KVALIFIKATIONER – LÄRANDEMÅL

BYNs yrkeskvalifikationer har, tillsammans med bransch- och yrkeskunniga personer inom respektive yrke, tagits fram i syfte att förtydliga vilka kunskaps- och kompetenskrav som gäller efter en genomförd grundutbildning inom respektive yrkesområde.

Under 2022 godkändes BYNs ansökningar om inplacering i enlighet med SeQF och EQF nivå 4 av yrkesrollerna; betongarbetare, golvläggare, murare och plattsättare. BYN har sedan tidigare yrket träarbetare inplacerat i samma nivå.

I slutet av året påbörjades ett arbete, tillsammans med BYNs yrkesråd, med omarbetning av kvalifikationerna i syfte att kvalitetssäkra innehållet, förenkla tolkningar av lärandemål och effektivisera de praktiska moment en lärling ska utföra under sin kvalificeringstid. Arbetet med omarbetningen beräknas pågå fram till juni 2023.

YRKESRÅD

Under 2022 har BYNs arbete med att förändra och utveckla yrkeskvalifikationerna för BYNs yrken fortgått. BYNs yrkesråd är djupt involverade i detta arbete och bidrar med kunskaper och insikter från sina respektive yrkesområden.

BYNs yrkesråd består, utöver representanter från BYNs parter och kansli, av personer som är aktiva i yrket, företrädare för branschorganisationer med nära anknytning till yrket och aktiva yrkeslärare. Yrkesrådets främsta uppgift är att verka för utveckling av utbildningarna till respektive yrke.

BYN VALIDERING

BYN har under flera år arbetat med att ta fram en branschvalideringsmodell med syftet att kunna erbjuda en likvärdig validering, som säkerställer att en individ kan validera sina kunskaper inom ett BYN-yrke på samma villkor, vart den än genomförs.

En validering innehåller både teoretiska frågor och praktiska moment som ska genomföras enligt en given instruktion. Utveckling av frågor och praktiska moment har gjorts av utvalda personer med gedigen yrkeskunskap inom sitt yrke.

Modellen finns klar för yrkena träarbetare, murare, plattsättare och betongarbetare men efterfrågan av validering för BYNs yrken har varit låg och därför har implementeringen inte genomförts än.

BYN inväntar tydliga signaler om vilket behov av valideringstjänster som kommer att efterfrågas framöver innan ytterligare yrken utvecklas för modellen.

I väntan på att implementera den nya branschvalideringen finns det begränsade möjligheter till validering hos någon av BYNs godkända valideringsleverantörer.

Vid slutet på året fanns det 21 valideringsleverantörer som genomförde validering inom något/några av BYNs yrken.

UTBILDNING

VUXENUTBILDNING, AV BYN GODKÄND UTBILDNINGSGIVARE

BYNs godkända utbildningsgivare levererar grundutbildning inom bygg- och anläggningsyrken till vuxenelever inom antingen komvux (kommunal vuxenutbildning) eller arbetsmarknadsutbildning (via Arbetsförmedlingen).

Utbildningen etablerades för att kvalitetssäkra vuxenelevens grundutbildning och bedrivs enligt två principer där BYN i huvudsak anger Skolverkets kurser eller BYNs kvalifikationer som lärandemål.

Under 2022 hade BYN totalt 114 godkända utbildningsgivare fördelade över merparten av BYNs yrken.

BYNs målsättning under 2022 var att genomföra tio kvalitetsbesök hos godkända utbildningsgivare.

På grund av pandemins rese- och besöksrestriktioner i början på året genomfördes en fysisk och fem digitala kvalitetskontroller under året. BYN genomförde även en digital konferens för BYNs utbildningsgivare där ca. 40 utbildare var representerade.

BYN har tillsammans med Transportfackens Yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA) genomfört tre besök hos gemensamma utbildningsgivare inom kranutbildning.

BRANSCHREKOMMENDERAD SKOLA

Gymnasieskolor, med bygg- och anläggningsprogrammet, som uppfyller BYNs kriterier för branschrekommenderad skola bedöms ha förutsättningar att ge grundläggande yrkesutbildning som uppfyller byggbranschens krav och kan därmed ansöka om en branschrekommendation.

Syftet med branschrekommenderad skola är att tydliggöra branschens prioriterade förväntningar på skolor som utbildar för BYNs yrken och bidra till utveckling av utbildningen för att ge eleverna en utbildning med bra kvalitet.

Branschrekommendationen är giltig under två år och ska därefter förnyas om skolan vill behålla sitt godkännande. Under 2022 var det 40 skolor som fick förnyad branschrekommendation.

I december 2022 fanns det 112 branschrekommenderade gymnasieskolor i landet med utbildning inom bygg- och anläggningsprogrammets inriktningar; anläggningsfordon, husbyggnad samt mark och anläggning.

FÖRETAGSLÄRLING

Att vara företagslärling innebär normalt att lärlingen gör hela sin grundutbildning som anställd på ett företag. Det kan också vara så att lärlingen saknar någon del från tidigare utbildning (till exempel gymnasiet) och därför behöver komplettera sina kunskaper. Företaget ansvarar för att företagslärlingen får den yrksteoretiska grundutbildningen via en distansutbildning, parallellt med att företagslärlingen arbetar i företaget. För att tillgodose sig grundutbildningen får lärlingen tillgång till studiematerial från någon av BYNs avtalade leverantörer. Det praktiska lärande som ingår i utbildningen sker på företaget under ledning av lärlingens handledare.

Under 2022 påbörjade ca. 600 företagslärlingar sina grundutbildningar.

En revision av yrkeskvalifikationerna, de lärandemål som beskriver vad en företagslärling ska kunna efter genomförd grundutbildning, påbörjades under 2022. Detta arbete kommer att göra utbildningsmålen tydligare och samtidigt minska antalet kontrollpunkter som handledaren behöver godkänna i lärlingens e-bok (elektronisk utbildningsbok).

HANDLEDARUTBILDNINGEN

BYNs branschanpassade handledarutbildning är utvecklad som en webbaserad självstudieutbildning. Som en alternativ utbildningsform erbjöd BYN i början av 2022 att tillhandahålla instruktörsledda handledarutbildningar med 10–30 deltagare.

En av fördelarna med denna utbildningsform är de diskussioner som uppstår i gruppen och de reflektioner deltagarna gör. Utbildningsgrupperna har varit blandade med olika nivåer av arbetslivserfarenheter, allt från yrkesarbetare till tjänstemän och yrkeslärare. Under 2022 utbildades ca. 300 handledare.

Efter att ett antal instruktörsledda utbildningar genomförts har det också framgått att utbildningen behöver justeras och fler utbildningsmoment behöver tillföras för att anpassa utbildningen till de blivande handledarnas förkunskaper. Justeringarna påbörjades i slutet av 2022 med avsikt att ha ett reviderat material klart till halvårsskiftet 2023.

BYNS KOMMUNIKATIONSPLAN

Inför 2022 beslutade BYNs styrelse om en ny kommunikationsplan som skulle genomföras under tre år. Syftet var att göra en ordentlig kommunikationssatsning gentemot de så kallade primära målgrupperna högstadieelever, vuxna yrkesväxlare och vuxna arbetssökande. Som grund användes konceptet Bygg din framtid.

2022 var kommunikationsplanens första aktiva år med mål att öka kännedomen kring byggbranschen, BYNs 16 yrken samt att visa upp vilka utbildningsvägar som leder till yrkesbevis inom dessa yrke

NY LOOK

Under årets första halva skedde ett stort förändringsarbete med konceptet Bygg din framtid som fick ett helt nytt utseende. En ny logotyp skapades, hemsidan uppdaterades och breddades och broschyren bytte stil. Utöver detta intervjuades både gamla och nya förebilder för att skapa nytt, fräscht och rörligt material till både hemsidan och kampanjer på sociala medier. Den 7 juli lanserades den uppgraderade hemsidan byggdinframtid.se

SOCIALA MEDIER

En viktig del i den nya kommunikationsplanen var att nå ut och synas så mycket som möjligt. De bästa kanalerna för detta ansågs de sociala medierna; Instagram, Snapchat, Tiktok och Facebook vara. Via dessa skickades från och med november 2022 flera kampanjer ut mot främst ungdomar. Kampanjerna hade som målsättning att skapa igenkänning om konceptet Bygg din framtid (logga och look) samt öka kännedomen om byggbranschen (att den finns som en möjlig arbetsplats).

FÖR SKOLAN

Utöver de tidigare nämnda tre primära målgrupperna påbörjades även arbetet med att nå ut till de så kallade sekundära målgrupperna, bland annat studie- och yrkesvägledare (SYV) på högstadieskolor. För denna målgrupp skapades användbart informationsmaterial såsom en informationsfilm och en utbildningskarta/affisch. En direkt-kontakt-kampanj drog i gång på hösten 2022. Den gick ut på att ringa upp SYV:are och berätta om Bygg din framtid och byggbranschen. Detta telefonsamtal följdes upp med ett informationsrikt mejl. Under hösten kontaktades ca. 300 SYV:are.

BYN ARBETAR FÖR EN INKLUDERANDE ARBETSMILJÖ GENOM IAPL-PROJEKTET

BYN har under 2022 lanserat konceptet Inkluderande apl (iAPL).

iAPL har tagits fram för att säkerställa att de apl-elever som går ut på sin praktik i bygg- och anläggningsbranschen möts av ett inkluderande och välkomnande förhållningssätt på företagen.

Alla elever på bygg- och anläggningsprogrammet förtjänar en praktikplats fri från kränkningar, trakasserier och förhastade slutsatser om vem som är lämplig för yrket.

Godkända iAPL-företag/arbetsplatser har ambitiösa strävansmål, är ambassadörer för inkludering i branschen och blir förebilder för andra.

Från halvårsskiftet 2022 har företagen i bygg- och anläggningsbranschen möjlighet att ansöka om att bli ett godkänt iAPL-företag.

ARBETSMILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Att dagligen möta en säker och trygg arbetsmiljö på en byggarbetsplats ska vara en självklarhet för de som arbetar inom bygg- och anläggningsbranschen.

Byggbranschens Säkerhetspark vid Arlanda flygplats är en anläggning på 15 000 m² där människor som idag arbetar eller utbildar sig för ett framtida arbete inom byggbranschen ges möjlighet att praktisera säkerhet och reflektera kring beteende och attityder.

BYN har sedan hösten 2021 deltagit i ett projekt som har som mål att minst 6000 elever från gymnasieskolan, yrkeshögskolan, högskolan och universitet ska få möjlighet att besöka Säkerhetsparken som en del av sin utbildning. Pandemins rese- och besöksrestriktioner under merparten av projektiden har begränsat möjligheten till ett fysiskt besök och därför kommer det att bli en utmaning att nå upp till projektets besöksmål. Under 2022 fick ca. 2 000 elever möjlighet att besöka Säkerhetsparken för att ta del av den säkerhets- och arbetsmiljöutbildning som ingår i besöksprogrammet. Projektet finansieras huvudsakligen av AFA-försäkringsbolag och pågår till slutet av 2023.

BYNS SAMVERKAN MED ANDRA YRKESNÄMNDER

BYN – TYA

Samverkan mellan BYN och Transportfackens Yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA) sträcker sig tillbaka till 2008 då ett mer organiserat samarbete inleddes. BYN och TYA har gemensamma intressen inom utbildningsområdet för anläggnings- och lyftande maskiner. En samverkan mellan yrkesnämnderna är i många delar utvecklande för alla parter samt har medfört att parterna under året träffats för att diskutera framtida samarbetsformer. Detta har bland annat resulterat i ett förslag till ett förnyat samverkansavtal mellan yrkesnämnderna.

Samverkan innebär bland annat att yrkesbevis för de maskinslag som yrkesnämnderna har gemensamt erkänns ömsesidigt. Uppföljning av kvaliteten i maskinutbildningarna hos utbildningsgivarna är en annan viktig del i samverkansarbetet. Arbetet ska säkerställa att utbildningarna genomförs enligt lärandemålen för aktuellt yrke och leda till en ökad säkerhet och kvalitet i utbildningarna.

Den årliga maskininstruktörskonferensen är en viktig träffpunkt för BYNs och TYAs maskininstruktörer som ger dem möjlighet till erfarenhetsutbyte och att få information från nämnderna. Konferensen 2022, som genomfördes vid Arlandastad, samlade ett 100-tal deltagare. En del av konferensprogrammet var ett besök på Byggbranschens Säkerhetspark vid Arlanda flygplats.

BYN – MYN

BYN och Måleribranschens Yrkesnämnd, (MYN), är två yrkesnämnder som har mycket gemensamt i sina uppdrag. Yrkesnämnderna delar de utmaningar som respektive bransch möter bland annat inom kompetensförsörjnings- och jämställdhetsfrågor och har sedan 2021 ingått en mer fördjupad samverkan. De är båda representerade i Skolverkets nationella programråd för bygg- och anläggningsprogrammet och deltar aktivt i arbetet med att utveckla utbildningen inom programmet. Andra samverkansområden är genomförandet av yrkeslärar- och skollärarkonferenser, stärkt rekryteringsarbete till gymnasieskolan och vuxenutbildningen samt samverkan vid förberedelser och genomförande av skol- och yrkestävlingar.

I mars 2022 höll BYN och MYN en gemensam konferens för yrkeslärare som undervisar på bygg- och anläggningsprogrammet. Konferensen, som ställdes om till en digital konferens p.g.a. pandemins påverkan i början av året, samlade totalt 160 yrkeslärare från landets 220 gymnasieskolor som ger bygg- och anläggningsprogrammet.

YRKESTÄVLINGAR

YRKES-SM VÄXJÖ

WorldSkills Sweden (WSS), tillsammans med BYN och många andra branscher, genomförde äntligen ett Yrkes-SM igen. På grund av pandemin ställdes Yrkes-SM 2020 in.

Yrkes-SM arrangerades tillsammans med Region Kronoberg och hölls i Arenastaden i Växjö den 10–12 maj. Enligt WSS slog årets SM rekord med totalt 22 403 besökare som fick möjlighet att se hela 170 tävlande göra upp i 30 olika yrken.

BYN medverkade denna gång med fyra tävlingsyrken; anläggningsmaskinförare, murare, plattsättare och träarbetare. Medverkan skedde i samverkan med Glasbranschen, Föreningen Sveriges Järnvägsentreprenörer och Mobilkranföreningen som alla visade upp sina respektive yrken och lät de förväntansfulla besökarna prova på hur det till exempel är att lägga räls som järnvägsarbetare. På plats fanns också lärare och elever från Kungsmadskolan i Växjö som erbjöd besökarna en mycket populär och välbesökt prova-på aktivitet.

Nytt för i år var att lagen som tävlade inom träarbetaryrket skulle bestå av båda könen. Totalt tävlade sex lag från norr till söder där segrande lag kom från gymnasieskolan KTC i Katrineholm. Tävlande från KTC var Fanny Gustafsson, Linton Halén och Albin Andersson.

I tävlingsyrket plattsättning tog Frida Malm från Piteå silvermedaljen och hon kommer därför att ingå i yrkeslandslaget som representera Sverige på Yrkes-EM i Gdansk i Polen 2023.

SKOL-SM FÖR ANLÄGGNINGSMASKINFÖRARE

Sedan 1994 har Seko Service- och kommunikationsfacket, Maskinentreprenörerna och BYN arrangerat Skol-SM för anläggningsmaskinförare. Årets tävling var en del av Yrkes-SM i Växjö. Det är 15 skolor som får möjlighet att kvalificera sig till en SM-tävling genom att genomföra ett teoretiskt prov. Totalt deltog 257 elever från 28 skolor i årets kvalificeringsprov. I samband med Yrkes-SM i Arenastaden i Växjö gjorde sedan 15 elever upp om titeln "Sveriges bästa maskinförare" på maskinslagen hjullastare respektive grävmaskin.

BYNS STYRELSE 2022

BYNs styrelse består av ledamöter från de fyra organisationer som gemensamt utgör Byggbranschens yrkesnämnd. Ledamöterna väljs i samband med BYNs årsstämma, som 2022 hölls den 19 maj.

ORDINARIE LEDAMÖTER

BYGGFÖRETAGEN

Johan Gillberg | Ordförande
Malin Simonetti
Lars Tullstedt

SVENSKA BYGGNADSARBETARFÖRBUNDET

Christer Carlsson | Vice ordförande
Rickard Kronlid
Bengt Westman

MASKINENTREPRENÖRERNA

Anita Ifrig

SEKO – SERVICE- & KOMMUNIKATIONSFACKET

Magnus Ekeljung

SUPPLEANTER

Tobias Elf Svensson

Tommi Hakala

Staffan Söder

Magnus Andersson

STYRELSENS ARBETSUTSKOTT

Lars Tullstedt | Ordförande
Christer Carlsson | Vice ordförande
Anita Ifrig
Magnus Ekeljung
Tobias Elf Svensson
Bengt Westman

STYRELSENS VERKSTÄLLANDE UTSKOTT

Johan Gillberg | Ordförande
Christer Carlsson | Vice ordförande
Anita Ifrig
Magnus Ekeljung

BYNS KANSLI

Carina Bergström
Michael Gustafsson
Thomas Hagman
Ingemar Klaesson
Justina Zurawska
Carolina Mallwitz
Christian Nielsen
Carina Sköld
Magnus Nordin

POSTADRESS: Box 42136, 126 15 Stockholm
BESÖKSADRESS: Västberga allé 5, 9 tr
TELEFON: 08-564 881 60
E-POST: info@byn.se